

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 485

**Relacje fiskalne
państwo – samorząd terytorialny**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2017

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska, Elżbieta Kozuchowska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Myszkowska
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronach internetowych
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2017

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-678-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław
tel. 71 36 80 602; e-mail: econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Agnieszka Alińska: Crowdfunding w finansowaniu działalności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego / Crowdfunding in investment activities of local government units	11
Monika Banaszewska: Wpływ części wyrównawczej subwencji ogólnej na zróżnicowanie dochodów gmin w Polsce / The impact of equalizing part of general subsidy on dispersion of municipalities' revenues in Poland	22
Marcin Będzieszak: Instrumenty dywersyfikacji dochodów własnych miast na prawach powiatu / Tools for own-source revenues diversification in large cities in Poland.....	33
Krystyna Brzozowska: Rozwój PPP w Polsce – analiza zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego / PPP development in Poland – analysis of local government units involvement	44
Jan Czempas: Dysproporcje w dochodach gmin wiejskich w Polsce w latach 2002–2015 / The disproportions of rural gminas income in Poland in the years 2002–2015.....	59
Dorota Czykier-Wierzba: Wpływ unijnej polityki spójności na proces decentralizacji zarządzania funduszami pomocowymi w Polsce / Influence of the EU Cohesion Policy on the process of decentralization of the aid funds management in Poland.....	69
Emilia Denek: Aspekty samodzielności samorządu terytorialnego i podległych szkół gminnych po 2009 roku w świetle przepisów prawnych / Aspects of independence of local community and subordinated local schools after 2009 in the light of legal regulations	79
Ryta Dziemianowicz: Dysfunkcje udziałów w podatkach państwowych w aspekcie zmniejszającej się samodzielności dochodowej samorządu terytorialnego w Polsce / Dysfunctions of shares in state income taxes in the aspect of decreasing the revenue autonomy of the local government in Poland	90
Teresa Famulska, Beata Rogowska-Rajda: Centralizacja rozliczeń VAT w jednostkach samorządu terytorialnego – wybrane problemy / Centralization of VAT settlements in local government units – selected issues.....	108
Sławomir Franek: Zróżnicowanie reguł fiskalnych dla jednostek samorządu terytorialnego w krajach Unii Europejskiej / Differences in fiscal rules across local governments in the EU countries.....	123

Lukasz Furman: Znaczenie udziałów we wpływach w podatkach dochodowych stanowiących dochód budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego w Polsce w latach 2010–2015 / Significance of shares in proceeds in income taxes being an income of state budget for territorial self-government units in Poland in 2010–2015	134
Jolanta Gałuszka: Regionalne dysproporcje w polityce fiskalnej a rozwój sektora MŚP na przykładzie wybranych państw OECD / Regional disproportions in fiscal policy vs. SME sector development on the example of chosen OECD countries.....	153
Ewa Gońda: Tak zwany budżet obywatelski jako instrument alokacji środków publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego / The so-called participatory budget as an instrument of public funds' allocation in the local government units.....	169
Małgorzata Gorzałczyńska-Koczkodaj: Finansowanie służby zdrowia w Polsce na przykładzie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej / Financing health service in Poland on the example of independent public health care facilities	178
Ewa Gubernat: Uwarunkowania i finansowanie działalności rozwojowej jednostek samorządu terytorialnego / Conditions and financing development activities of local government units	190
Artur Halasz: Zmiana przeznaczenia nabytego dobra inwestycyjnego a prawo gminy do odliczenia podatku od towarów i usług / Change of the destination of the purchased capital goods vs. municipality right of deduction the tax on goods and services	206
Sławomira Kańduła: W sprawie funkcji wyrównawczej udziałów jednostek samorządu terytorialnego w podatkach wspólnych / As far as the equalising function of the shares of local self-government units in the common taxes is concerned	218
Hanna Kociemska: <i>Zakat</i> w heterodoksyjnym ujęciu partnerstwa publiczno-prywatnego/ <i>Zakat</i> in public private partnership heterodox approach	230
Katarzyna Kopyściańska: Podatek katastralny w Polsce – czy słuszna koncepcja? / Cadastral tax in Poland – is it the right concept?	240
Rafał Kowalczyk: Ustrojowa regulacja daninowych dochodów własnych gmin/ Fundamental regulation of the tax own income of communes	251
Katarzyna Maj-Waśniowska: Niestabilności warunków funkcjonowania systemu oświaty w Polsce / Unstable conditions of the functioning of educational system in Poland	262
Wiesława Maryla Miemiec: Wydatki budżetu jednostek samorządu terytorialnego przeznaczone na finansowanie kosztów obsługi długu tych jednostek/ Expenditures of local self-government units for financing the public debt service as a particular kind of current expenditures.....	277
Izabela Nawrołska: Opłata za wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu jako źródło finansowania profilaktyki alkoholizmu / The fee for issuing	

a permit to sell alcohol as a source of funding for the prevention of alcoholism	291
Małgorzata Ofiarska: Zakres samodzielności rady gminy w procesie określania stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi / Municipal councils' autonomy in determining municipal waste management fees	308
Zbigniew Ofiarski: Opłata eksploatacyjna jako wspólne źródło dochodów państwa oraz gmin (aspekty normatywne) / Mining royalties as a common source of income for the state and municipalities (normative aspects)	317
Jarosław Olejniczak: Problem wydajności przejmowanych wpływów z wybranych podatków w gminach wiejskich / The problem of efficiency of acquired incomes from selected taxes in rural communities	326
Katarzyna Owsiak: Kontrowersje wokół dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego / Controversies on specific grants from the state budget for local government units	340
Leszek Patrzalek: Funkcje dotacji przekazywanych do budżetów samorządów województw / Functions of grants awarded to the budgets of voivodships self-governments	350
Marzena Piszczek: Wieloletnie planowanie finansowe w samorządzie / Long-term financial planning in self-governance	363
Piotr Podsiadło: Pomoc publiczna jako czynnik stabilizujący zadłużenie sektora samorządowego w państwach członkowskich UE / State aid as a factor of stabilisation of the local government sector debt in the EU member states	378
Marzanna Poniatowicz: Relacje państwo–samorząd terytorialny–przedsiębiorca na tle postulatów nowej ekonomii instytucjonalnej / State–local government–entrepreneur relations against the postulates of the new institutional economics	389
Alicja Sekuła: Rezerwa subwencji ogólnej w systemie finansowania samorządu terytorialnego / General grant reserve in local government financing system	407
Piotr Sołtyk: Wybrane problemy zarządzania ryzykiem w działalności jednostek samorządu terytorialnego / Selected problems of risk management in the activity of local government units	418
Krzysztof Surówka: Adekwatność dochodów JST do zakresu realizowanych zadań a problem ich samodzielności finansowej na przykładzie gmin oraz miast na prawach powiatu / The adequacy of local government' revenue on realized tasks and the problem of their financial autonomy on the example of municipalities and cities with the rights of district	430
Marcin Surówka: Źródła finansowania budownictwa mieszkaniowego w Polsce / Sources of housing financing in Poland	440

Sebastian Susmarski: Analiza interesariuszy jako narzędzie wspomagające podejmowanie decyzji w systemie IOWISZ / Stakeholder analysis as a decision support tool in the IOWISZ system	453
Jolanta Szolno-Koguc: Subwencja ogólna jako instrument wsparcia transferowego samorządu gminnego / General subsidy as an instrument for transfer support of local government).....	462
Artur Walasik: Skłonność do konkurencji podatkowej / A propensity to tax competition	472
Katarzyna Wójtowicz: Problem „rolowania” długu samorządowego i jego implikacje dla bezpieczeństwa finansowego JST / The problem of rollover of sub-central governments' debts and its consequences for financial safety of sub-central government units	483

Wstęp

W dyskusjach na temat relacji fiskalnych państwo–samorząd terytorialny podstawowe problemy koncentrują się wokół kwestii zakresu i skali decentralizacji finansów publicznych i odpowiedzi na pytanie, czy sprzyja ona efektywnemu funkcjonowaniu sektora finansów publicznych, czy raczej tę efektywność zmniejsza. W dyskusjach tych – nawiązując do dwóch przeciwstawnych teorii samorządu terytorialnego: prawnonaturalnej/naturalistycznej, wywodzącej się z doktryny prawa natury, oraz państwowej/funkcjonalnej – podkreśla się, że współcześnie podział zadań i wydatków publicznych między szczeble administracji publicznej kształtuje się jednak przede wszystkim pod wpływem czynników historycznych, ekonomicznych, geograficznych i politycznych.

W Polsce podstawy prawno-finansowe funkcjonowania sektora samorządowego, które ukształtowały się w wyniku kilkudziesięcioletniej ewolucji, są w ostatnim okresie zmieniane w niektórych obszarach systemu finansów samorządu terytorialnego. Zmiany te mają jednak fragmentaryczny charakter i polegają na „ulepszaniu” aktualnych rozwiązań. Tymczasem potrzebne jest podejście bardziej systemowe, którego punktem wyjścia powinno być założenie o zapewnieniu organom samorządu terytorialnego samodzielnego i elastycznego kształtowania polityki finansowej i efektywnego wykonywania zadań publicznych oraz na tej podstawie zrewidowanie i określenie zakresu decentralizacji finansów publicznych. Wiąże się to z potrzebą wypracowania rozwiązań zapewniających partnerskie relacje fiskalne pomiędzy państwem a samorządem terytorialnym.

W zamierzeniu redaktorów niniejsza publikacja ma stanowić głos środowiska naukowego ekonomistów i prawników na temat relacji fiskalnych pomiędzy państwem a samorządem terytorialnym, ze szczególnym uwzględnieniem problemów podziału zadań i wydatkowania środków publicznych, zasad finansowania jednostek samorządu terytorialnego, polityki długu w zdecentralizowanym systemie finansów publicznych oraz zasad jawności i transparentności finansów publicznych. Artykuły, będące wynikiem studiów teoretycznych i badań empirycznych, zostały napisane przez przedstawicieli wiodących ośrodków akademickich w Polsce.

Pozostajemy w przekonaniu, że prezentowane artykuły spotkają się z Państwa życzliwym zainteresowaniem oraz, co byłoby cenne, staną się przyczynkiem do polemiki i dalszych owocnych badań.

Leszek Patrzalek, Hanna Kociemska